

Research Paper

Discriminant Analysis of Identity Styles, Academic Self-Efficacy and Academic Hope Among Students with Internet Abusive Use and Normal Students

Marjan Kheyraandish¹, Nadereh Sohrabi*², Hossein Baghouli², Seyyed Ebrahim Hosseini³

1. Ph.D. Student, Department of Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

2. Associate Professor, Department of Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

3. Associate Professor, Department of biology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

Received: 2023/11/07

Revised: 2024/06/14

Accepted: 2024/03/17

Use your device to scan and
read the article online

DOI:

10.30495/jpmm.2024.32631.3883

Keywords:

internet abusive use, academic hope, identity styles and academic self-efficacy.

Abstract

Background and purpose: The purpose of this research was discriminant analysis of Academic hope, identity styles and academic self-efficacy in students with internet abusive use and normal students.

Methods: To do this through descriptive research (causal-comparative), 210 participants (105 students with internet abusive use and 105 normal students) in the academic year 2017-2018 which selected from through purposive sampling. The participants were requested to fill out the Internet Abusive Use Questionnaire, the Academic Hope Scale, the Identity Styles Inventory and the Academic Self-Efficacy Questionnaire.

Findings: The results of the Discriminant analysis showed that the confused/avoidant identity style is significantly and positively and the normative identity style, educational hope, context, talent, commitment identity style and informational identity significantly and negatively are capable of predicting being a group membership of students with internet abusive use and normal students. Due to the low structural coefficient, the effort was not able to predict the group membership of students with internet abusive use and normal students. The variables of normative identity, academic hope, context, talent, commitment identity, and informational identity in normal students are more and the confused/avoidant identity style is less than students with internet abusive use.

Conclusion: The results of this investigation admitted the role of Academic hope, identity styles and academic self-efficacy components as the predictors of the internet abusive use in students.

Citation: Kheyraandish M, Sohrabi N, Baghouli H, Hosseini SE. Discriminant Analysis of Identity Styles, Academic Self-Efficacy and Academic Hope Among Students with Internet Abusive Use and Normal Students. Journal of Psychological Methods and Models 2024; 15 (56): 1-18.

Corresponding author: Nadereh Sohrabi

Address: Associate Professor, Department of Psychology, Marvdasht Branch, Islamic Azad University, Marvdasht, Iran

Tell: 09176307130

Email: sohrabi_sh2006@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Today, the use of the Internet has become popular in different societies and cultures, and its increasing prevalence has revealed the necessity of identifying its causes, consequences, and side effects among experts and researchers. At the same time as people have widespread access to the Internet, we are witnessing the harmful use of the Internet, which is a special problem of the information age, which leads to personal harm (such as academic failure, job problems) and to some extent social harm (such as neglecting family relationships, from the breakdown of social relations) which is sometimes called virtual addiction and more famously called internet addiction. The important issue in the harmful use of the Internet is to determine what effect the Internet has had on a person's life. The present research examines identity styles; Academic self-efficacy and academic hope affect the harmful use of the Internet in adolescents. In general, the current research tries to answer the following question: 1) Are individual indicators predictive of harmful use of the Internet in normal and damaged students?

Materials and Methods

The current study is a correlational study with the aim of predicting group membership (students affected by the Internet and normal students) and achieving a qualitative equation. In this research, by using the Discriminant analysis method and based on the relationship between the structures, a distinction was made between two groups of students affected by the Internet and normal students, and based on this, the new groups were classified. The statistical population of the research is all the male and female students of the second secondary school who studied in the schools of Shiraz in the academic year of 2018-2019. The subjects of the research include 210 students, which includes two groups. The first group includes 53 boys and 52 girls who have a traumatic use of the Internet, whose sampling is targeted. The second group consists of 105 regular students of which 53 are boys and 52 are girls, which are matched

with the first group in terms of age, educational level, parents' educational qualifications and relative socio-economic status. In this research, in order to measure the variables, four questionnaires were used: Internet Abusive Use Questionnaire, the Academic Hope Scale, the Identity Styles Inventory and the Academic Self-efficacy Questionnaire. In order to analyze the data, the Discriminant analysis statistical test was used simultaneously.

Findings

The present study was conducted with the aim of investigating the differential equation, individual indicators (academic hope, identity styles and academic self-efficacy) as predictor variables of students with harmful use of the Internet and normal students. The results of the Discriminant analysis showed that the confused/avoidant identity style is significantly and positively and the normative identity style, educational hope, context, talent, commitment identity style and informational identity significantly and negatively are capable of predicting being a group membership of students with internet abusive use and normal students. Due to the low structural coefficient, the effort was not able to predict the group membership of students with internet abusive use and normal students. The variables of normative identity, academic hope, context, talent, commitment identity, and informational identity in normal students are more and the confused/avoidant identity style is less than students with internet abusive use. The conventional correlation of these variables in the separation of groups in Discriminant analysis using the simultaneous method is equal to 0.96. The results showed that these 7 variables were able to predict between students affected by harmful use of the Internet and normal students. The results of the research findings showed that the academic hope variable (texture and talent) also significantly predicts the harmful use of the Internet in an inverse way. The results of these researches indicate the positive and balanced function of the academic hope variable in reducing students' harmful use of the Internet. In general, it can be argued that students who have more academic hope, feel

more energetic and plan to achieve their goals and determine the way to achieve them, and as a result, desire to study will have more, and students with high academic enthusiasm are those who perform better in learning; As a result, they are less likely to engage in destructive behaviors such as harmful use of the Internet. Therefore, hope for education can be considered as a strong motivational force that leads to more people's satisfaction with education and school. Also, another finding of the current research showed that there is a significant difference between identity styles and harmful use of the Internet among students. Also, the results of the research related to the variable of academic self-efficacy and its role in harmful use of the Internet have shown that weakness in the sense of self and its derivatives play an important role in the possibility of harmful use of the Internet.

Discussion

This research was conducted with the aim of analyzing identity styles, academic self-efficacy and academic hope in students affected by the Internet and normal students. The results of these researches indicate the positive and balanced function of the educational hope variable in reducing the harmful use of the internet by students. In general, it can be argued that students who have more academic hope, feel more energetic and plan to achieve their goals and determine the way to reach the goal for themselves, and as a result, enthusiasm They will have more education. Students with high academic enthusiasm are those who perform better in learning; As a result, they are less likely to engage in destructive behaviors such as harmful use of the Internet. Therefore, the hope of education can be considered as a strong motivational force that leads to more people's satisfaction with education and school. In explaining the relationship of informational identity style, the findings show that informational style plays an inverse role in predicting harmful use of the Internet. In the explanation of these results, it can be said that those who have informational identity styles seek to acquire knowledge, wisdom and awareness more than others. Because these people have an informational style, they have a high

commitment level and an acquired identity status; Therefore, it is obvious that someone who has such characteristics should not waste his time in cyber space. Also, in explaining the normative identity style in people's harmful use of the Internet, it can be said that the normative identity style plays an inverse role in predicting the harmful use of the Internet. In doing their work, seriousness and perseverance are observed and they always plan to achieve the goal. In explaining the avoidance style, it can be said that these people prefer an environment without negative feedback such as the Internet to the real world due to their lack of self-confidence and low self-concept, as well as the lack of skills necessary to establish a close relationship with others in the real world, and enjoy anonymity in it. They take. People with a commitment style have a high level of commitment and an acquired identity status, and they consciously and actively search for information and evaluate it; Therefore, people with this level of identity, because they have passed the crisis and have adhered to their commitments, are less exposed to the risk of addiction. Explanation of the variable role of academic self-efficacy, it can be said that the components of talent and context play a role in predicting the harmful use of the Internet; However, due to its low structural coefficient, the effort variable does not play a role in predicting the harmful use of the Internet.

Conclusion

The results of this investigation admitted the role of Academic hope, identity styles and academic self-efficacy components as the predictors of the internet abusive use in students. It is suggested teaching the correct use of social networks through universities and media It should be done by the policy makers of the country to increase the awareness of families and the level of their influence on children's high-risk behaviors such as harmful use of the Internet.

Ethical Considerations compliance with ethical guidelines

The cooperation of the participants in the present study was voluntary and accompanied by their consent.

Funding

No funding.

Authors' contributions

Design and conceptualization: Nadereh Sohrabi, Ebrahim Hosseini

Methodology and data analysis: Marjan Kheyraandish, Nadereh Sohrabi.

Supervision and final writing: Marjan Kheyraandish, Ebrahim Hosseini

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

مقاله پژوهشی

تحلیل تمیز سبک‌های هویتی، خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی در دانش‌آموزان با استفاده آسیب‌زا از اینترنت و دانش‌آموزان عادی

مرجان خیراندیش^۱، نادره سهرابی^{۲*}، حسین بقولی^۳، سید ابراهیم حسینی^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه روان‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۳. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

۴. دانشیار گروه زیست‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: این پژوهش با هدف تحلیل تمیز سبک‌های هویتی، خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی در دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی انجام شد.

روش: برای این منظور طی یک پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای، ۲۱۰ دانش‌آموز (۱۰۵ دانش‌آموز آسیب‌دیده از اینترنت و ۱۰۵ دانش‌آموز عادی) در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ به صورت هدفمند از میان جامعه پژوهش انتخاب شدند و پرسش‌نامه استفاده آسیب‌زا از اینترنت کالو و فرانسس، مقیاس امید تحصیلی سهرابی و سامانی، سیاهه سبک‌های هویتی برزونسکی و پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی جینکز و مورگان را تکمیل کردند.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل تمیز نشان داد که متغیر سبک هویت سردرگم/اجتنابی به صورت معنادار و مثبت و متغیرهای سبک هویت هنجاری، امید تحصیلی، بافت، استعداد، هویت تعهدی و هویت اطلاعاتی به صورت معنادار و منفی قادرند عضویت گروهی دانش‌آموزان دارای استفاده آسیب‌زا از اینترنت و دانش‌آموزان عادی را پیش‌بینی کنند. متغیر کوشش به دلیل پایین بودن ضریب ساختاری، قادر به پیش‌بینی عضویت گروهی دانش‌آموزان دارای استفاده آسیب‌زا از اینترنت و دانش‌آموزان عادی نبود. نسبت به دانش‌آموزان دارای استفاده آسیب‌زا از اینترنت هنجاری، امید تحصیلی، استعداد، هویت تعهدی، بافت و هویت اطلاعاتی در دانش‌آموزان عادی بیش‌تر و هویت اجتنابی در آنها کم‌تر است.

نتیجه‌گیری: مطابق یافته‌های پژوهش نقش سبک‌های هویتی، مولفه‌های خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی را می‌توان به عنوان متغیرهای پیش‌بینی‌کننده استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان مورد توجه قرار داد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

تاریخ داوری: ۱۴۰۳/۰۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:
10.30495/jpmm.2024.32631.3883

واژه‌های کلیدی:

استفاده آسیب‌زا از اینترنت، سبک‌های هویتی، خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی

* نویسنده مسئول: نادره سهرابی

نشانی: دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران.

تلفن: ۰۹۱۷۶۳۰۷۱۳۰

پست الکترونیکی: sohrabi_sh2006@yahoo.com

مقدمه

اینترنت در قرن حاضر تبدیل به یک رسانه جذاب و رایج که باعث ایجاد تغییرات اساسی در شیوه‌های اجتماعی و فرهنگی می‌شود، شده است (۱). همزمان با دسترسی گسترده افراد به اینترنت، شاهد استفاده آسیب‌زا از اینترنت^۱ هستیم که مساله خاص عصر اطلاعات است که منجر به آسیب‌های فردی (افت تحصیلی، مشکلات شغلی) و تا حدودی اجتماعی (عدم توجه به روابط خانوادگی و نابودی روابط اجتماعی) می‌شود که معمولاً به آن اعتیاد به اینترنت می‌گویند (۲). تعریف جامعی از استفاده آسیب‌زا از اینترنت که پژوهشگران نسبت به آن اتفاق نظر داشته باشند، وجود ندارد. منظور از استفاده آسیب‌زا از اینترنت، استفاده بیش از حد معمول از اینترنت، ناتوانی در کنترل این رفتار و تداخل آن با سایر فعالیت‌ها که منجر به ناراحتی و آزار هیجانی می‌شود، می‌باشد (۳). استفاده بیش از حد و آسیب‌زا از اینترنت می‌تواند مشکلات جدی از قبیل اختلال فیزیکی و روانی به دنبال داشته باشد و کارکرد روانی-اجتماعی فرد را دچار تزلزل کند (۴). اهمیت توجه به استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان به این دلیل است که این عامل که منجر به کاهش ارتباطات بین فردی، عصبانیت، پرخاشگری و کاهش افت تحصیلی می‌شود و همچنین، مشکلاتی از قبیل کاهش اشتها و کمبود وزن، کم‌خوابی، عدم انجام تکالیف آموزشی، کاهش فعالیت‌های جسمی، عدم صداقت با خانواده، افزایش اضطراب و بی‌قراری، بی‌توجهی و غفلت از دوستان، خانواده و تغییر سبک زندگی به منظور داشتن وقت بیشتر برای رفتن به اینترنت می‌شود (۵).

عوامل متعددی در بروز اعتیاد به اینترنت دخیل هستند از جمله پایگاه اقتصادی اجتماعی و میزان اعتماد اجتماعی و دیدگاه‌های خانواده و آزادی اجتماعی، خودتنظیمی و مشکلات بین شخصی (۶). در این پژوهش با بررسی تبیین الگوها و علل روان‌شناختی این پدیده، به نظر می‌رسد ویژگی‌های خانوادگی و فردی استفاده‌کنندگان، می‌توانند تعیین‌کننده باشد. در چارچوب آسیب‌پذیری این پدیده، الگوی فردی در تبیین استفاده آسیب‌زا از اینترنت مطرح شده است. پژوهش‌های گوناگون با تاکید بر مفاهیم و چهارچوب نظری متفاوتی به بررسی تعیین‌کننده‌های استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان و جوانان پرداختند. بر همین اساس، این پژوهش به واکاوی تاثیر سبک‌های هویت^۲، خودکارآمدی تحصیلی^۳ و امید تحصیلی^۴ بر استفاده آسیب‌زا از اینترنت^۵ در نوجوانان پرداخته است.

یکی از عوامل فردی که می‌تواند بر میزان استفاده آسیب‌زا از

اینترنت در نوجوانان موثر باشد، سبک‌های هویتی است که نوجوانان اتخاذ کرده‌اند. با ظهور فناوری نوین جوامع دستخوش دگرگونی‌های بنیادین می‌شود و در نتیجه ساختار مناسبات و ارتباطات انسانی نیز شکل جدیدی به خود می‌گیرد. پیامد این امر شکل‌گیری نوع جدیدی از تعاملات انسانی است که ضمن تمایز از الگوهای ارتباطی مرسوم در رسانه‌های ارتباط جمعی عملاً فرصت‌های نوینی را در جهت تجلی خود و هویت به وجود آورده است (۷). مطالعات انجام شده حاکی از ارتباط بین سبک‌های هویتی با اعتیاد به اینترنت است. به گونه‌ای که مطالعاتی متعدد نشان دادند که سبک هویتی سردرگم با اعتیاد به اینترنت ارتباط دارد. به گونه‌ای که شدت سردرگمی هویت دانشجویان ارتباط مثبت و معناداری با میزان اعتیاد به اینترنت دارد (۸ و ۹). رحمتی و کرامتی (۱۰) نیز در مطالعه خود اذعان داشتند که بین سبک هویتی اطلاعاتی و هنجاری و اعتیاد به اینترنت ارتباط منفی و بین سبک هویتی سردرگم و اعتیاد به اینترنت در دانشجویان ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد. موناکیس و همکاران (۱۱) نشان دادند که سبک‌های هویت اطلاعاتی و مغشوش-اجتنابی جزء عوامل خطر ساز و سبک هنجاری از جمله عوامل محافظت‌کننده در اعتیاد به اینترنت بشمار می‌روند، اما نتایج پژوهش قادری و همکاران (۱۲) نشان داد سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری در دانشجویان رابطه منفی و با سبک هویت مغشوش-اجتنابی رابطه مثبت دارد.

از دیگر عوامل فردی که می‌تواند بر میزان استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان موثر باشد، خودکارآمدی تحصیلی است. مطالعات در زمینه ارتباط بین خودکارآمدی تحصیلی با استفاده آسیب‌زا از اینترنت حاکی از ارتباط معنادار بین این دو مولفه می‌باشد (۱۳، ۱۴ و ۱۵). از نظر بندورا (۱۶) خودکارآمدی، به‌عنوان اعتقاد فرد در مورد توانایی‌های خود برای سطوح تعیین شده از عملکرد و اعمال نفوذ بر حوادث زندگی که فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، تعریف شده است (۱۷). خودکارآمدی تحصیلی دارای سه مولفه استعداد، کوشش و بافت است. استعداد اشاره به یک سری از مهارت‌هایی است که دانش‌آموز برای با موفقیت کامل کردن تکلیف و یا فعالیتی داراست، کوشش انرژی است که دانش‌آموز برای رویارویی با موانع صرف می‌کند تا تکلیفی را به انجام برساند و بافت، موقعیت یا محیطی است که دانش‌آموز در موقع انجام تکلیف در آنجا حضور دارد (۱۶). خودکارآمدی نقشی مهم در مقابله با موقعیت‌های چالش‌انگیز زندگی دارد و کمک می‌کند تا افراد در مواجهه با این چالش‌ها، رفتاری منطقی داشته باشند (۱۸).

4. academic hope

5. internet abusive use

1. internet abusive use

2. identity styles

3. academic self- efficacy

پژوهش‌ها عمدتاً به بررسی ارتباط اعتیاد به اینترنت با متغیرهایی گوناگون اعم از سلامت روان، پیشرفت تحصیلی، ویژگی‌های شخصیتی، استرس و اضطراب و... پرداخته‌اند و ارتباط آن با دیگر عوامل فردی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. افزون بر این، بیش‌تر پژوهش‌های انجام شده در ایران، در زمینه اعتیاد به اینترنت دانشجویان بوده است و کمتر پژوهشی به بررسی این مسئله در دانش‌آموزان پرداخته است؛ این در حالی است که امروزه سن استفاده از اینترنت و حتی اعتیاد به آن در بین دانش‌آموزان کمتر شده است؛ به گونه‌ای که بر اساس پژوهش‌های شن و دیگران (۳۰) حداقل سن کاربران اینترنتی دوازده سال و پایین‌تر از آن گزارش شده است. مهم‌تر اینکه، دانش‌آموزان به دلیل اینکه در دوره نوجوانی قرار دارند، بیش‌تر از سایرین در معرض آسیب‌پذیری از اینترنت قرار دارند؛ بنابراین، با افزایش روزافزون تعداد کاربران اینترنتی و تاثیرات روان‌شناختی گسترده آن، تعیین و شناخت میزان سهم عوامل پیش‌بین در استفاده آسیب‌زا از اینترنت ضروری به نظر رسید. آسیب‌شناسی استفاده آسیب‌زا از اینترنت می‌تواند ما را در استفاده بهتر و مفیدتر از این ابزارانه یاری نماید. به طور کلی، این پژوهش درصدد این بود که به سوال زیر پاسخ دهد: (۱) آیا شاخص‌های فردی (سبک‌های هویتی، خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی)، پیش‌بینی‌کننده استفاده آسیب‌زا از اینترنت در دانش‌آموزان عادی و آسیب‌دیده می‌باشند؟

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک پژوهش همبستگی بود که با هدف پیش‌بینی عضویت گروهی (دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی) به واکاوی نقش سبک‌های هویت، خودکاری تحصیلی و امید تحصیلی در استفاده آسیب‌زا از اینترنت در دانش‌آموزان پرداخته است. در این پژوهش، با استفاده از روش تحلیل تمیز و بر اساس ارتباط میان سازه‌ها، بین دوگروه از دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی تفکیک و بر این مبنای طبقه‌بندی گروه‌های جدید اقدام شد. جامعه آماری پژوهش، تمامی دانش‌آموزان دختر و پسر دوره متوسطه دوم بودند که در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ در مدارس شیراز مشغول به تحصیل بودند. آزمودنی‌های پژوهش ۲۱۰ نفر از دانش‌آموزان و شامل دو گروه بودند. گروه اول شامل ۵۳ پسر و ۵۲ دختر و در مجموع ۱۰۵ نفر بود که دارای استفاده آسیب‌زا از اینترنت بودند که نمونه‌گیری آن‌ها به روش هدفمند صورت گرفت. گروه دوم نیز شامل ۱۰۵ نفر از دانش‌آموزان عادی که ۵۳ پسر و ۵۲ دختر بود. این نمونه بر اساس آزمون استفاده آسیب‌زا از اینترنت که در سطح وسیع‌تری اجرا شد، به دست آمد و دو طیف ۲۵ درصد بالا و ۲۵ درصد پایین استفاده آسیب‌زا از اینترنت

از این رو، افراد دارای خودکارآمدی بالا، به مسائل چالش‌برانگیز به‌عنوان تکالیفی برای تبحر می‌نگرند، حس تعهد شدیدی در قبال فعالیت‌های خود نشان می‌دهند و به سرعت به ناکامی‌شان غلبه می‌کنند، اما افراد با خودکارآمدی پایین، به جای برخورد با موانع، از آن‌ها اجتناب می‌کنند و به صورت غیرواقعیانه‌ای معیارهای بالایی برای خود برمی‌گزینند و سعی دارند انتظارات فوق‌العاده بزرگی را باوجود توانایی‌های خود برآورده کنند، در نتیجه با شکست‌های پیاپی مواجه شده و دچار ناکامی می‌شوند (۱۹). کاربران دچار ناکامی ممکن است به استفاده از اینترنت به‌عنوان ابزاری برای فرار از واقعیت و جبران ناکامی‌ها استفاده کنند و به تدریج به آن وابسته شوند (۲۰). در همین راستا، نتایج برخی از مطالعات نشان داده‌اند که بین خودکارآمدی و اعتیاد به اینترنت رابطه منفی و معناداری وجود دارد (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴)؛ نتایج پژوهش داراسیان سلماسی و رضاخانی (۱۷) نشان داد بین خودکارآمدی با اعتیاد به اینترنت همبستگی منفی و معناداری وجود دارد و خودکارآمدی می‌تواند ۳۱/۴ درصد از اعتیاد به اینترنت در گروه نمونه را تبیین کند.

یکی دیگر از عوامل فردی که می‌تواند بر میزان استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان موثر باشد، امید تحصیلی است. امید تحصیلی از عوامل محافظتی فردی در مقابل افت تحصیلی و ترک تحصیل می‌باشد که به معنای انتظار فرد برای دستیابی به هدف است (۲۵). مطالعاتی که به طور مستقیم در زمینه ارتباط مستقیم امید تحصیلی با استفاده آسیب‌زا از اینترنت انجام شده باشد، یافت نشد؛ اما مطالعاتی در زمینه استرس تحصیلی و انگیزه-های تحصیلی که با مولفه استفاده آسیب‌زا از اینترنت در ارتباط هستند، وجود دارد. در این راستا، در پژوهش جون و چوی (۲۶) نتایج نشان داد که میان استرس تحصیلی با احساسات منفی و اعتیاد اینترنتی ارتباط مثبت وجود دارد. همچنین، نتایج برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که استرس تحصیلی نوجوانان از راه هیجانات منفی به طور غیرمستقیم تحت تاثیر اعتیاد به اینترنت می‌باشد. در پژوهش یانگ و دیگران (۲۷) نتایج نشان داد تقریباً ۶۰ درصد دانش‌آموزان پس از استفاده زیاد از اینترنت در عادات‌های مطالعه خود دچار افت شدند، نمرات آن‌ها به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش و میزان غیبت‌های این دانش‌آموزان افزایش یافت. پژوهش حسن‌زاده و همکاران (۲۸) با مقایسه معدل دانش‌آموزان بین دو سال تحصیلی به‌عنوان نشان‌دهنده پیشرفت تحصیلی نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت و پیشرفت تحصیلی همبستگی معنادار و منفی وجود دارد. در پژوهش روحانی و تازی (۲۹) نتایج نشان داد که بین انگیزه تحصیلی و اعتیاد به اینترنت همبستگی منفی وجود دارد.

به عنوان دو گروه نمونه انتخاب شد. در این پژوهش به منظور سنجش متغیرها از ۴ پرسش‌نامه استفاده آسیب‌زا از اینترنت، امید تحصیلی، سیاهه سبک هویت و خودکارآمدی تحصیلی استفاده شد. ملاک ورود به پژوهش شامل تحصیل دانش‌آموز در دوره متوسط دوم شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸، رضایت کامل دانش‌آموزان و دبیر کلاس درس، دامنه سنی ۱۸-۱۴ سال بود. ملاک‌های خروج نیز شامل داشتن سابقه بیماری جسمی و روانی خاص (بنابر خودگزارشی آزمودنی‌ها) و ناقص بودن پرسش‌نامه‌ها بود.

پرسش‌نامه استفاده آسیب‌زا از اینترنت^۱: این پرسش‌نامه توسط کالو و فرانسس (۳۱) در سال ۲۰۱۶ تهیه شده است. این پرسش‌نامه دارای ۱۲ گویه و ۲ مؤلفه اختلال کارکردی و تحریک‌پذیری می باشد و به روش طیف چنددرجه ای لیکرت نمره‌گذاری شده است. این نمرات بر اساس طیف چنددرجه‌ای از کاملاً مخالف (۰) تا کاملاً موافق (۴) است. نمرات بالاتر در این پرسش‌نامه نشان‌دهنده استفاده آسیب‌زا از اینترنت است. در ایران نسخه فارسی آن ترجمه و ترجمه معکوس شده است (۳). متقی و صفایی (۳) پس از ترجمه پرسش‌نامه، آن را بر تعدادی از دانشجویان دانشگاه با هدف واکاوی روایی همزمان، آلفای کرونباخ و تحلیل عاملی تأییدی اجرا کردند. متقی و صفایی (۳) در پژوهشی آلفای کرونباخ به دست آمده را برای زنان ۰/۹۱ و برای مردان ۰/۸۹ و هم‌چنین، ضریب دونیمه‌سازی پرسش‌نامه را برابر ۰/۸۶ گزارش کردند که نشان‌دهنده روایی و پایایی مطلوب این آزمون است. آنان نیز آلفای کرونباخ کلی را ۰/۹۱ و روایی همگرایی را از راه روش همبستگی نمرات به دست آمده در این پرسش‌نامه با پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت یانگ (۴۱) ۰/۸۲ گزارش کردند. در این پژوهش، روایی ابزار به روش تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. اعتبار ابزار برای کل ابزار ۰/۸۹ به دست آمد.

مقیاس امید تحصیلی^۲: سهرابی و سامانی (۳۲) بر مبنای نظریه امید اسنایدر (۳۳) و پرسش‌نامه امید شوری و اسنایدر، مقیاس امید تحصیلی را تهیه و با جامعه ایرانی انطباق دادند. این مقیاس دارای ۹ گویه است که بر مبنای طیف درجه‌بندی لیکرت هشت نقطه‌ای (از یک برای کاملاً غلط تا هشت برای کاملاً درست) نمره‌گذاری می شود. این مقیاس دو مولفه عاملیت و گذرگاهها را مورد سنجش قرار می دهد. کل و دیگران (۳۴) در پژوهشی روایی همزمان و هم‌چنین، پایایی آلفای کرونباخ ابزار اصلی را که این ابزار با آن مطابقت محتوایی بالایی دارد، مطلوب

گزارش کردند. در ایران نیز سهرابی و سامانی (۳۲) با استفاده از روش تحلیل عاملی، ساختار عاملی این ابزار را استخراج کردند. هم‌چنین، با محاسبه همبستگی مقیاس امید با ابزارهای نزدیک به آن، روایی همزمان آن احراز شد. افزون بر این، در مطالعه یاد شده، آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۰ برای هر دو بعد بیانگر پایایی مطلوب ابزار بود. در این پژوهش، روایی ابزار به روش تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پایایی ابزار نیز با مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۸۸ مورد تأیید قرار گرفت.

سیاهه سبک هویت^۳: این ابزار توسط برزونسکی (۳۵) با هدف بررسی رابطه بین سبک‌های هویت در سال ۱۹۹۲ طراحی شده است. این ابزار یک مقیاس ۴۰ سؤالی است که ۱۱ سؤال مربوط به مقیاس اطلاعاتی، ۹ سؤال مربوط به مقیاس هنجاری، ۱۰ سؤال مربوط به مقیاس اجتنابی و ۱۰ سؤال آن مربوط به مقیاس تعهد است که برای تحلیل ثانویه استفاده می‌شود و یک سبک هویتی بشمار می‌رود. این پرسش‌نامه در یک طیف لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۵) نمره‌گذاری می‌شود. بیش‌ترین نمره این پرسش‌نامه ۲۰۰ و کم‌ترین آن ۴۰ می‌باشد. نمره‌گذاری سؤالات ۹، ۱۱، ۱۴ و ۲۰ به صورت معکوس می‌باشد. در پژوهشی برزونسکی (۳۵) ضریب آلفای کرونباخ مقیاس اطلاعاتی را ۰/۶۲، مقیاس هنجاری را ۰/۶۶ و مقیاس اجتنابی را ۰/۷۳ گزارش کرده است. در پژوهش غضنفری (۳۶) ضریب آلفای کرونباخ برای مقیاس اطلاعاتی ۰/۶۷، هنجاری ۰/۵۲، اجتنابی ۰/۶۲، تعهد ۰/۵۷ و کل پرسش‌نامه ۰/۷۳ به دست آمد. در این پژوهش، روایی ابزار به روش تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پایایی ابزار نیز با مقدار ضریب آلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۹۰ مورد تأیید قرار گرفت.

پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی^۴: این مقیاس دارای ۳۰ سؤال و ۳ زیرمقیاس استعداد، کوشش و بافت توسط جینکز و مورگان (۳۷) ساخته شده است. این پرسش‌نامه در یک طیف لیکرت چهار درجه‌ای (کاملاً مخالف=۱ تا کاملاً موافق=۵) نمره‌گذاری می‌شود. سؤال‌های ۴، ۵، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۲ و ۲۳ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. سازنده مقیاس، میزان همسانی درونی مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۲ گزارش کرد. هم‌چنین، ضریب آلفای کرونباخ سه زیرمقیاس استعداد، کوشش و بافت به ترتیب ۰/۷۸، ۰/۶۶ و ۰/۷۰ گزارش شده است (۳۸). در ایران در پژوهش جمالی و همکاران (۳۸) نیز به منظور به دست آوردن پایایی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده

3. Identity Styles Inventory (ISI)

4. Academic Self-Efficacy Questionnaire (ASEQ)

1. Internet Abusive Use Questionnaire (IAUQ)

2. Academic Hope Scale (Persian form) (AHS)

نتایج

در این بخش ابتدا یافته‌های توصیفی و سپس یافته‌های مربوط به فرضیه‌های پژوهش ارائه می‌شود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون آماری تحلیل تمیز به صورت همزمان استفاده شد. اطلاعات مربوط به یافته‌های توصیفی در جدول ۱ ارائه شده است. این جدول اطلاعات مربوط به میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پیش‌بین را برای دانش‌آموزان آسیب دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی نشان می‌دهد.

شد که ضرایب پایایی را برای خودکارآمدی کلی ۰/۷۶، خرده مقیاس‌های استعداد ۰/۷۹، بافت ۰/۶۲ و تلاش ۰/۵۹ به دست آوردند. در این پژوهش، روایی ابزار به روش تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پایایی پرسش‌نامه برای کل ابزار ۰/۸۹ مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۱- میانگین، انحراف استاندارد و اعتبار متغیرها به تفکیک گروه.

دانش‌آموزان آسیب‌دیده		دانش‌آموزان عادی		متغیرها	
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین		
۲/۰۲	۱۸/۳۷	۸/۵۲	۲۹/۲۲	امید تحصیلی	امید تحصیلی
۷/۷۴	۲۷/۰۱	۳/۱۱	۳۴/۸۲	اطلاعاتی	سبک‌های هویت
۴/۹۸	۱۷/۴۸	۴/۱۴	۳۴/۵۶	هنجاری	
۶/۱۲	۳۸/۶۵	۷/۲۰	۳۵/۱۰	اجتنابی	
۵/۷۳	۲۷/۰۶	۲/۸۶	۴۱/۲۰	تعهدی	
۵/۰۵	۲۶/۲۰	۸/۷۲	۲۹/۵۱	استعداد	خودکارآمدی
۴/۶۹	۳۳/۷۴	۶/۰۱	۲۳/۹۵	کوشش	تحصیلی
۴/۵۹	۱۸/۲۲	۳/۷۶	۲۰/۸۱	بافت	

به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش از آزمون ضریب تحلیل تمیز استفاده شد. پیش از آزمون تحلیل تمیز تعدادی از مفروضه‌های این آزمون مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور بررسی پیش‌فرض‌های استفاده از آزمون، از آزمون کشیدگی و چولگی جهت سنجش نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش و از آزمون ام باکس جهت بررسی برابری کوواریانس استفاده شد. پیش‌فرض نرمال بودن توزیع متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

همان‌گونه که در جدول ۱ ملاحظه می‌شود، میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای امید تحصیلی، سبک‌های هویتی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی ذکر شده است. نتایج نشان‌دهنده این است که نسبت به دانش‌آموزان دارای استفاده آسیب‌زا از اینترنت هویت هنجاری، امید تحصیلی، استعداد، هویت تعهدی، بافت و هویت اطلاعاتی در دانش‌آموزان عادی بیش‌تر و هویت اجتنابی در آنها کم‌تر است.

جدول ۲- آزمون نرمالیتی داده‌ها.

دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت		دانش‌آموزان عادی		
چولگی	کشیدگی	چولگی	کشیدگی	
آماره	آماره	آماره	آماره	امید تحصیلی
-۰/۱۲۱	-۰/۰۷۲	۰/۳۱۶	۰/۱۹۷	
۰/۵۰۹	-۰/۰۸۷	۰/۵۸۱	-۰/۰۶	اطلاعاتی
-۰/۲۵۸	-۰/۷۴۸	-۰/۰۶۲	-۰/۱۷	هنجاری
-۰/۱۷۰	-۰/۰۷۷	-۰/۰۵۱	۱/۱۹	اجتنابی

تعهدی	۰/۶۴	-۰/۵۵۲	-۰/۵۳۱	-۰/۰۰۵
استعداد	۲/۳۸	-۰/۵۷۵	-۰/۲۴۲	-۰/۱۱۳
کوشش	-۲/۳۴	۰/۴۶۰	-۰/۰۰۶	-۰/۴۳۸
بافت	۰/۳۱۰	-۰/۸۸۲	-۰/۹۹۷	-۰/۵۱۳

کواریانس‌ها است که برای بررسی آن از آزمون باکس استفاده شد. نتایج آزمون باکس برای بررسی همسانی ماتریس کواریانس‌ها در جدول ۳ آورده شده است.

همان‌گونه که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، کشیدگی همه گویه‌ها بین -۷ و +۷ و میزان چولگی بین -۳ و +۳ است؛ لذا نرمال بودن توزیع متغیرها مورد تأیید است. همچنین، یکی دیگر از پیش‌فرض‌های استفاده از آزمون تحلیل تمیز، همسانی ماتریس

جدول ۳- آزمون باکس برای بررسی همسانی ماتریس کواریانس‌ها.

ام باکس	ارزش ویژه	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی‌داری
۲۷۱/۳۱	۵/۴۴۷۵	۱۵۳	۱/۳۳	۰/۰۹۳

کواریانس‌ها در دو گروه با هم برابر هستند ($F=۵/۴۴$ ، $P>۰/۰۵$) و در نتیجه این پیش‌فرض تأیید می‌شود. از آن‌جا که تعداد افراد نمونه در دو گروه برابر می‌باشد در صورت معنی‌داری آزمون ام باکس نیز استفاده از آزمون تحلیل تمیز بلامانع می‌باشد.

همان‌گونه که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود آزمون باکس فرض همگنی ماتریس‌های وارینانس-کواریانس را بررسی می‌کند. اگر مقدار باکس معنی‌دار باشد ($p<۰/۰۵$) فرض برابری گروه‌ها زیرسوال خواهد رفت. همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد

جدول ۴- تابع ممیز متعارف و اطلاعات مهم تابع به روش تحلیل ممیز همزمان (۸ متغیر پیش‌بین)

تحلیل ممیز	اطلاعات مهم مربوط به تابع ممیز
روش همزمان	مقدار ویژه
۱۱/۸۴	همبستگی متعارف
۰/۹۶	مجذور اتا
۰/۹۲	لامبدای ویلکز
۰/۰۷۸	مجذور کای
۵۲۰/۸۶	درجه آزادی
۸	معنی داری تابع ممیز
۰/۰۰۱	مرکز واره نمره‌های دانش‌آموزان عادی
۳/۴۲۶	مرکز واره نمره‌های دانش‌آموزان آسیب دیده
-۳/۴۲۶	پیش‌بینی عضویت گروهی
٪۱۰۰	ضریب کاپا
۰/۶۹۲	سطح معنی داری ضریب کاپا
۰/۰۰۱	

و دانش‌آموزان عادی را پیش‌بینی می‌کند. داده‌های جدول ۴ مستقیماً و داده‌های جدول ۵ به طور غیرمستقیم به فرضیه پژوهش مربوط هستند. برای بررسی فرضیه ترکیبی از روش

فرضیه پژوهش بیانگر این بود که ترکیب خطی متغیرهای امید تحصیلی، سبک‌های هویتی و خودکارآمدی تحصیلی به طور معناداری عضویت گروهی دانش‌آموزان آسیب دیده از اینترنت

آمده از قدرت تشخیص خوبی برای تبیین واریانس متغیر وابسته، یعنی عضویت گروهی (در دو سطح دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی) برخوردار است؛ بنابراین، فرضیه پژوهش تایید می‌شود.

تحلیل همزمان استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۴ آمده است (در تحلیل ممیز به روش همزمان که ترکیب ۸ متغیر با هم وارد تحلیل شدند) با توجه به مقدار لامبدای ویلکز کوچک و مجذور کای بزرگ و سطح معنی‌داری ($P < 0/001$) تابع ممیز به‌دست

جدول ۵- ضرایب استاندارد، غیراستاندارد و ساختاری تابع ممیز به روش همزمان

متغیر / پیش‌بین‌ها	ضرایب استاندارد تابع	ضرایب غیراستاندارد تابع	ضرایب ساختاری
هنجاری	۱/۰۳	۰/۲۱۹	-۰/۵۴۳
تعهد	۰/۴۷۴	۰/۱۰۵	-۰/۴۵۵
امید تحصیلی	۰/۹۳۷	۰/۱۵۱	-۰/۲۵۶
اطلاعاتی	-۰/۱۷۴	-۰/۰۲۹	-۰/۱۹۳
بافت	-۰/۳۹۴	-۰/۰۹۴	-۰/۱۸۸
اجتنابی	-۰/۱۶۳	-۰/۱۰۳	۰/۳۲۱
استعداد	۰/۱۷۸	۰/۰۱۱	-۰/۱۹۹
کوشش	-۰/۱۹۰	-۰/۰۳۵	۰/۰۰۶
عدد ثابت	-	-۹/۱۰	-

هویتی اجتنابی و استعداد از شاخص‌های فردی قادرند به گونه‌ای معنادار عضویت گروهی دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی را پیش‌بینی کنند. همبستگی متعارف این متغیرها در جداسازی گروه‌ها در تحلیل ممیز به روش همزمان برابر با ۰/۹۶ است. طبق یافته‌های پژوهش پس از ارائه ۸ متغیر، متغیرهای سبک هویتی هنجاری، سبک هویتی تعهدی، امید تحصیلی، سبک هویت اطلاعاتی، بافت، سبک هویتی اجتنابی و استعداد اجازه ورود به معادله رگرسیون را پیدا کردند و نتایج نشان داد که این ۷ متغیر قادر به پیش‌بینی در بین دانش‌آموزان آسیب‌دیده از استفاده آسیب‌زا از اینترنت و دانش‌آموزان عادی بودند؛ در حالی که متغیر کوشش به دلیل پایین بودن ضریب ساختاری، قادر به پیش‌بینی عضویت گروهی دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی نبود. از بین متغیرهای پژوهش، متغیرهای هویت هنجاری، هویت تعهدی، امید تحصیلی و هویت سردرگم/اجتنابی بیش‌ترین سهم پیش‌بینی را در استفاده آسیب‌زا از اینترنت در دانش‌آموزان دارد. هم‌چنین، نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای هویت هنجاری، امید تحصیلی، بافت، استعداد، هویت تعهدی و هویت اطلاعاتی ارتباط منفی و معناداری با استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان دارند. هم‌چنین، متغیر

ضرایب ساختاری تابع ممیز، میزان همبستگی هر متغیر با تابع (نمره پیش‌بینی‌شده گروهی یا نمره ممیز) را نشان می‌دهد. این ضرایب به عنوان همبستگی‌های متغیر متعارف یا بارهای ممیز نیز نامیده می‌شوند. این ضرایب از نظر مفهومی مشابه بارهای عاملی در تحلیل عوامل هستند؛ بنابراین، در تفسیر نقش متغیرها در پیش‌بینی تفاوت‌های گروهی به کار می‌روند. ضرایب ساختاری کمک می‌کند تا سهم متغیرها در ایجاد تفاوت‌های گروهی مشخص شود. در روش همزمان به ترتیب سبک هویتی هنجاری، سبک هویتی تعهدی، امید تحصیلی، سبک هویت اطلاعاتی، بافت، سبک هویتی اجتنابی و استعداد تابع ممیز همبستگی نشان می‌دهند و متغیر کوشش، با وجود داشتن رابطه ساده معنی‌دار با متغیر وابسته کمکی به بهبودی تابع نمی‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف تحلیل ممیز سبک‌های هویتی، خودکارآمدی تحصیلی و امید تحصیلی در دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی انجام شد. با توجه به یافته‌های پژوهش نتایج نشان داد که متغیرهای سبک هویتی هنجاری، سبک هویتی تعهدی، امید تحصیلی، سبک هویت اطلاعاتی، بافت، سبک

هویت سردرگم/ اجتنابی، ارتباط مثبت و معناداری با استفاده آسیب‌زا از اینترنت در نوجوانان دارد. همچنین، میزان متغیرهای هویت هنجاری، امید تحصیلی، بافت، استعداد، هویت تعهدی و هویت اطلاعاتی در دانش‌آموزان عادی بیش‌تر است. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های برزونسکی و کوک (۷)، قتادزادگان و همکاران (۸)، زارعی و همکاران (۹)، رحمتی و کرامتی (۱۰)، موناسیس و همکاران (۱۱) و قادری و همکاران (۱۲) همسو می‌باشد.

نتایج این پژوهش‌ها نشانگر کارکرد سازش یافته و مثبت متغیر امید تحصیلی در کاهش استفاده آسیب‌زا از دانش‌آموزان از اینترنت می‌باشد که با نتایج پژوهش‌های جان و چوی (۲۶)، یانگ و همکاران (۲۷)، حسن‌زاده و همکاران (۲۸) و روحانی و تاری (۲۹) همسو است. به طور کلی می‌توان اینگونه استدلال کرد که دانش‌آموزانی که دارای امید تحصیلی بیش‌تری هستند، احساس انرژی بیش‌تری داشته و برای رسیدن به اهداف خود برنامه‌ریزی کرده و راه رسیدن به هدف را برای خود مشخص می‌کنند و در نتیجه اشتیاق تحصیل بیش‌تری خواهند داشت و دانش‌آموزان دارای اشتیاق تحصیلی بالا، آن‌هایی هستند که عملکرد بهتری در یادگیری دارند؛ در نتیجه کم‌تر درگیر رفتارهای مخربی چون استفاده آسیب‌زا از اینترنت می‌شوند. از این رو می‌توان امید به تحصیل را به عنوان یک نیروی انگیزشی قوی در نظر گرفت که به سازش یافتگی بیش‌تر افراد با تحصیل و مدرسه منجر می‌شود. همچنین، یافته دیگر این پژوهش نشان داد که سبک‌های هویتی (اطلاعاتی، هنجاری و تعهدی) به طور منفی و معنادار و متغیر سردرگم/ اجتنابی به طور مثبت و معنادار عضویت گروهی دانش‌آموزان آسیب‌دیده از اینترنت و دانش‌آموزان عادی را پیش‌بینی می‌کند. در تبیین ارتباط سبک هویت اطلاعاتی یافته‌ها اینگونه نشان می‌دهد که سبک اطلاعاتی به طور معکوس در پیش‌بینی استفاده آسیب‌زا از اینترنت نقش دارد. در تبیین این نتایج می‌توان اینگونه عنوان کرد که کسانی که سبک‌های هویت اطلاعاتی دارند بیش‌تر از بقیه به دنبال کسب علم و خرد و آگاهی‌اند (۲۵). این افراد سخت‌کوش، خودتنظیم، دارای عزت‌نفس بالا، درون‌نگر، دارای منبع کنترل درونی، خودآگاه، دارای قدرت حل مسئله و پیچیدگی شناختی بالا هستند. طبق نظریه برزونسکی کسانی هستند که اطلاعات شخصی را خیلی قبل‌تر از شکل‌گیری تعهدها با قوه فکر ارزیابی می‌کنند. این اشخاص چون سبک اطلاعاتی دارند، سطح تعهدات بالا و وضعیت هویت کسب شده دارند (۲۵)؛ لذا، این آشکار است کسی که چنین خصیصه‌ای دارد، زمان خودش را در فضای مجازی به هدر ندهد.

افزون بر این، سبک هویتی اطلاعاتی به ظاهر سازگارانه‌ترین سبک و در واقع، استراتژی حل مساله و یا یک مکانیسم کنار آمدن برای اداره موقعیت‌های روزانه می‌باشد. یک اکتشاف فعال و یا تعهد منعطف، نیاز به شناخت و سطح بالایی از خودپنداره است. افراد دارای این هویت، در اداره موقعیت‌های روزانه از یک مکانیزم سنجیده و منطقی بهره‌مند هستند و از اینترنت به شکل حساب شده و در مسیر اهداف مشخصی استفاده می‌کنند (۳۵).

همچنین، در تبیین سبک هویت هنجاری در استفاده آسیب‌زا از اینترنت افراد می‌توان گفت که سبک هویت هنجاری به طور معکوس در پیش‌بینی استفاده آسیب‌زا از اینترنت نقش دارد. دانش‌آموزانی که سبک هویت هنجاری دارند، معمولاً به دنبال هدفی مشخص و روشن می‌روند. اگر بخواهند مسیری را طی نمایند، بر اساس یک برنامه آن را دنبال می‌کنند و حتی به این برنامه، یک نظم خوب و مناسبی می‌بخشند (۳۵). همچنین، در انجام کارهایشان، جدیت و پشتکار مطلوبی مشاهده می‌شود و همواره برای رسیدن به هدف برنامه‌ریزی می‌کنند. در نهایت، آنان با توجه به داشتن چنین ذهنیتی از فضای مجازی و اینترنت به بهترین شکل ممکن بهره می‌برند. بر اساس نظریه هویت برزونسکی، سبک هنجاری یک سیستم کنترل است که مجموعه‌ای از هنجارها و ضدهنجارها را در فرد و جامعه به وجود می‌آورد. در سبک هویت هنجاری افراد از مراجع قدرت تبعیت می‌کنند، یعنی به اکتشاف نمی‌پردازند؛ اما به هنجارهای والدینی خود کاملاً متعهد هستند. ویژگی‌های این گروه عبارت است از عدم بررسی و ارزیابی گزینه‌های گوناگون، پذیرش هویت حاضر و آماده والدین بدون شناخت، انعطاف‌ناپذیری و رفتار متعصبانه، هراس از هرگونه اختلاف عقیده، تعصب قومی و نژادی بالا، حساسیت بالا به انتقاد، سلطه‌پذیری، زودرنجی شدید و ترس از طرد شدن (۳۵). به طور کلی می‌توان اینگونه استدلال کرد که این افراد سطح کاوش بسیار پایین دارند، ولی به برخی از اهداف متعهد هستند. در صورتی که افراد مهم در زندگی آنان نسبت به استفاده‌ی آسیب‌زا از اینترنت نگرش منفی داشته و به استفاده‌ی صحیح و بجا از آن گرایش داشته باشند، آنان نیز چنین شیوه‌ی را دنبال می‌کنند. به همین دلیل، از نوجوانان دارای سبک هویتی هنجاری، انتظار می‌رود وقت کم‌تری را در اینترنت و دنیای مجازی سپری کنند و بیش‌تر وقت خود را به موقعیت‌های اجتماعی اختصاص دهند؛

همچنین، در تبیین نقش مستقیم سبک هویت سردرگم/ اجتنابی در استفاده آسیب‌زا از اینترنت افراد می‌توان گفت عملکرد افراد دارای سبک هویت سردرگم/ اجتنابی بر روی تکلیف بسیار ضعیف است و آنها معمولاً تکالیف را بدون اینکه کامل کنند رها می‌سازند و در زندگی و تحصیل کم‌تر به موفقیت می‌رسند. این

افراد نه مرحله اکتشاف را پشت سر گذاشته‌اند و نه به تعهد رسیده‌اند. افزون بر این، سبک سردرگم/اجتنابی، سمبل برخورد طفره‌آمیز و مسامحه در مشکلات است. یک استراتژی متمرکز بر هیجان که با سطوح پایینی از تعهد و ثبات خودپنداره همراه هست. این افراد توجه کمی به نتایج طولانی مدت انتخاب‌هایشان دارند. شاید بتوان گفت که آن‌ها درگیر یک اکتشاف هستند، اما اکتشاف آنها سازمان نیافته و تصادفی است. نتیجه به دست آمده را می‌توان در چهارچوب نظریه برزونسکی به این شکل تبیین کرد که این افراد به دلیل عدم اعتماد به نفس و خودپنداره پایین و نیز عدم مهارت لازم جهت ایجاد ارتباط نزدیک با دیگران در دنیای واقعی، فضای بدون بازخورد منفی همچون اینترنت را به دنیای واقعی ترجیح می‌دهند و از گمنامی در آن لذت می‌برند.

در تبیین نقش سبک هویت تعهد می‌توان بیان داشت در دیدگاه برزونسکی، تعهد، چارچوب ارجاعی هدفمند و جهت‌داری است که به‌عنوان منبعی برای مهار، ارزیابی و نظم‌دهی رفتار و بازخوردها عمل می‌کند؛ بنابراین، تعهد موجب احساس هدفمندی در افراد می‌شود. میزان «تعهد هویت» در افراد، متفاوت است. افراد با سبک‌های اطلاعاتی و هنجاری، تعهد شخصی قوی و افراد با سبک سردرگم - اجتنابی، سطح تعهد اندکی دارند. در حقیقت، افراد دارای سبک تعهد، سطح تعهد بالا و وضعیت هویت کسب شده دارند و آگاهانه و فعالانه در جستجوی اطلاعات و ارزیابی آن‌ها هستند؛ بنابراین، افراد دارای این سطح هویت، چون از بحران گذشته و به تعهداتی پای‌بند شده‌اند، کم‌تر در معرض خطر اعتیاد هستند. به نظر می‌رسد تعهد به ارزش‌های ایدئولوژیک، خانوادگی و آموزشی به عنوان عامل محافظ عمل می‌کند و در پیشگیری از گرایش به اعتیاد به اینترنت موثر است. نتایج پژوهش در ارتباط با متغیر خودکارآمدی تحصیلی (استعداد، کوشش و بافت) و نقش آن در استفاده آسیب‌زا از اینترنت آشکار ساخته است که به طور کلی افرادی که در خود احساس ضعف و سستی دارند، بیش‌تر در معرض استفاده آسیب‌زا از اینترنت قرار می‌گیرند. در تبیین نقش متغیر خودکارآمدی تحصیلی در استفاده آسیب‌زا از اینترنت افراد می‌توان گفت که مولفه‌های استعداد و بافت در پیش‌بینی استفاده آسیب‌زا از اینترنت نقش دارند، اما متغیر کوشش به دلیل پایین بودن ضریب ساختاری آن، در پیش‌بینی استفاده آسیب‌زا از اینترنت نقش ندارد. در تبیین نقش مولفه استعداد می‌توان گفت دانش‌آموزی که اعتقاد دارد دارای مهارت‌ها و دانش مناسب برای موفق شدن است، به احتمال زیاد موفق خواهد شد. هرچقدر دانش‌آموزان در تلفیق استعدادها و مهارت‌های خود ماهر شوند، دیدگاه‌هایی درست‌تر از استعداد‌های خودشان شکل می‌دهند و به همین ترتیب، بیش‌تر

زمان خود را در جهت رسیدن به موفقیت صرف می‌کند و در نتیجه، کم‌تر در معرض استفاده آسیب‌زا از اینترنت قرار می‌گیرد. در تبیین نقش مولفه بافت می‌توان گفت بافتی که به خودکارآمدی ارتباط دارد، بافتی است که فرد بتواند در آن در انجام تکلیفی در شرایط موجود و انتظارات موفق شود. اگرچه موقعیت‌های کلاسی و تکالیف هستند که می‌توانند انگیزه را پرورش دهند، شواهدی وجود دارد مبنی بر اینکه برداشت‌های دانش‌آموزان از محیط تحصیلی، هم‌چنین، تمایلات و باورهای انگیزشی شخصیشان درباره یادگیری، به مشغولیت شناختی و عملکرد کلاسی نیز مربوط است. به طور کلی، هرچه شناخت دانش‌آموز نسبت به این موقعیت‌ها و محیط‌ها بیشتر باشد، به احتمال بیش‌تری زمان خود را در جهت رسیدن به موفقیت صرف می‌کند. بدیهی است که چنین دانش‌آموزانی کم‌تر در خود احساس ضعف و سستی دارند؛ لذا احتمال ضعیفی وجود دارد که این دسته از دانش‌آموزان در معرض استفاده آسیب‌زا از اینترنت قرار گیرند. برای نمونه دیویس (۱۴) معتقد است که ضعف در احساس آگاهی داشتن، ارزش داشتن، حرمت خود، اعتماد به نفس و ارزشیابی از خود از علل استفاده آسیب‌زا از اینترنت هستند. اوداسی (۱۳) نیز در پژوهش خود دریافت افرادی که دارای منبع کنترل بیرونی هستند و خودکارآمدی اجتماعی آنها پایین است، به استفاده آسیب‌زا از اینترنت علاقه‌مند هستند که این موضوع سبب وابستگی آنان می‌شود. اوداسی (۱۳) با هدف دستیابی به نقش خودکارآمدی تحصیلی در پیش‌بینی وابستگی به اینترنت مطالعه ای انجام داد و دریافت که متغیری که نقش بسیار مهمی در تبیین وابستگی به اینترنت می‌تواند داشته باشد، خودکارآمدی تحصیلی است. در تبیین نتایج پژوهش می‌توان اینگونه استدلال کرد که دانش‌آموزانی که خودکارآمدی پایینی دارند، احتمال بیش‌تری دارند که به اینترنت وابستگی پیدا کرده و استفاده آسیب‌زا کنند. نوجوانانی که خودکارآمدی تحصیلی بیش‌تری دارند، به توانایی خود اطمینان داشته و تردید کمی نسبت به خود دارند، این افراد نگرش مثبت‌تری به پذیرش و استفاده سیستم اطلاعاتی دارند و در موقعیت‌های چالش‌برانگیز، تلاش و کوشش بیش‌تری از خود نشان می‌دهند. از طرف دیگر، دانش‌آموزانی که خودکارآمدی پایین دارند، این ویژگی‌شان مانع از شکل‌گیری روابط اجتماعی مثبت در آنها می‌شود و نوجوانانی که اعتیاد به اینترنت دارند، درک کم‌تری از توجه اطرافیان داشته و مشکل بیش‌تری در برقراری و شناسایی و تنظیم احساسات دارند که این عامل می‌تواند نقشی مهم در گرایش نوجوانان به اینترنت داشته باشد.

از محدودیت‌های پژوهش می‌توان گفت که مشارکت‌کنندگان در این پژوهش شامل دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهرستان شیراز بودند که باید در تعمیم نتایج به سایر دانش‌آموزان جانب

سیاست‌گذاران کلان کشور برای افزایش آگاهی خانواده‌ها و میزان تاثیرگذاری‌شان بر رفتارهای پرخطر فرزندان همچون استفاده آسیب‌زا از اینترنت صورت گیرد.

ملاحظات اخلاقی پیروی از اصول اخلاق پژوهش

همکاری مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به صورت داوطلبانه و با رضایت آنان بوده است.

حامی مالی

هزینه این پژوهش توسط نویسندگان مقاله تامین شده است.

مشارکت نویسندگان

طراحی و ایده‌پردازی: نادره سهرابی و ابراهیم حسینی؛
روش‌شناسی و تحلیل داده‌ها: نادره سهرابی و مرجان خیراندیش؛
نظارت و نگارش نهایی: ابراهیم حسینی و مرجان خیراندیش.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

1. Kumar T, Rajendran V, Dutta G, Ambwani S, Lal H, Ram K, Raghav, P. Prevalence of Internet Addiction and Impact of Internet Socialization on Professional, Academic, Social Lives and Sleep Pattern Among Students and Professionals from Various Fields Across India. *Advances in medical education and practice*, 2023; 14, 1369-1378. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S438215>
2. Ying Hsieh K, Hsiao RC, Yang Y H, Lee KH, Fang Yen CH. Relationship between Self-Identity Confusion and Internet Addiction among College Students: The Mediating Effects of Psychological Inflexibility and Experiential Avoidance. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 2019; 16(17), 3225. [10.3390/ijerph16173225](https://doi.org/10.3390/ijerph16173225)
3. Mottaghi S, Safaie S. Psychometric properties of Internet abusive use questionnaire. *Journal title*, 2017; 92-102. [20.1001.1.20080166.1396.11.2.2.6](https://doi.org/10.1001.1.20080166.1396.11.2.2.6)
4. Xiao W, Liu X, Wang H, Huang Y, Dai Z, Si M, Fu J, Chen X, Jia M, Leng Z, Cui D, Mak W WS, Su X. Prevalence and risk for symptoms of PTSD among survivors of a COVID-19 infection. *Psychiatry research*, 2023; 326, 115304. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.115304>
5. Acharya S, Adhikari L, Khadka S, Paudel S, Kaphle M. Internet Addiction and Its Associated Factors among Undergraduate Students in Kathmandu, Nepal. *Journal of addiction*, 2023, 8782527. <https://doi.org/10.1155/2023/8782527>
6. Baradaran M. Internet addiction in students: the role of self-regulation, problem solving and interpersonal problems. *Development of psychology*. 2018; 8(7), 147-52.
7. Berzonsky M D, Kuk L. Identity Styles and College Adaptation: The

- Mediational Roles of Commitment, Self-Agency and Self-Regulation. *Identity*, 2021; 22(4), 310-325.
<https://doi.org/10.1080/15283488.2021.1979552>
8. Ghanadzadegan HA, Salehi M, Kochakentazar R, Sepahmansor M. The Modeling of Internet Addiction Based on Identity Styles: The Mediating Role of Alexithymia, *Developmental Psychology Quarterly: Iranian Psychologists*, 2020; 15(58), 165-173.
https://jip.stb.iau.ir/article_664389.html?lang=en
 9. Zarei S, Azodi P, Fatahi T, Azodi F, Mahmoodi M, Jahanpour F. Relationship between Internet Addiction and Identity Styles in Bushehr University of Medical Sciences Students. *Journal of Education and Community Health*, 2021; 8. 29-33.
[10.52547/jech.8.1.29](https://doi.org/10.52547/jech.8.1.29)
 10. Rahmati S, Keramati H. The Relationship between the Internet Addiction and Students' Social Self-Efficacy, Identity Styles and Gender Differences. *Journal of Health System Research*, 2016; 12 (1), 21-26.
<http://hsr.mui.ac.ir/article-1-845-en.html>
 11. Monacis L, De Palo V, Griffiths M D, Sinatra M. Exploring individual differences in online addictions: The role of identity and attachment. *International journal of mental health and addiction*, 2017; 15(4), 853-868. [10.1007/s11469-017-9768-5](https://doi.org/10.1007/s11469-017-9768-5)
 12. Qaderi H, Nabizadeh Chianeh Q, Esmaili Kurane A. Identity Styles, Loneliness and Fear of Intimacy among Internet Addicts and Normal Individuals. *National Studies Journal*, 2014; 15(60), 117-136.
[20.1001.1.1735059.1393.15.60.6.1](https://doi.org/10.1001.1.1735059.1393.15.60.6.1)
 13. Odaci H. Academic self-efficacy and academic procrastination as predictors of problematic internet use in university students, *Computers & Education*, 2011; 57, 1109-1113.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.01.005>
 14. Davis R A. A cognitive behavioral model of pathological internet use. *Journal of Computer in Human Behavior*, 2001; 17, 181-195.
[10.1016/S0747-5632\(00\)00041-8](https://doi.org/10.1016/S0747-5632(00)00041-8)
 15. Iskender M, Akin A. Social self-efficacy, academic locus of control, and internet addiction. *Computers & Education*, 2010; 54, 1101-1106.
[10.1016/j.compedu.2009.10.014](https://doi.org/10.1016/j.compedu.2009.10.014)
 16. Bandura A. Toward a psychology of human agency: Pathways and reflections. *Perspectives on Psychological Science*, 2018; 13(2), 130-136.
 17. Keshtvarz Kondazi E, Ojinejad A. The mediating role of academic optimism in the relationship between perceived self-efficacy and students' adaptation to university. *Journal of Education and Learning Studies*, 2019; 12(2), 85-109.
[10.22099/JSLI.2021.6043](https://doi.org/10.22099/JSLI.2021.6043)
 18. Khan M. "Academic Self-Efficacy, Coping, and Academic Performance in College," *International Journal of Undergraduate Research and Creative Activities*, 2023; 5(1), Article 3. <https://doi.org/10.7710/2168-0620.1006>
 19. Dalir M, Aghayoosefi A R. The role of self-efficacy and social phobia in the prediction of Internet dependency in students. *Rooyesh*, 2016; 4(4), 93-104. <http://frooyesh.ir/article-1-207-fa.html+18>
 20. Aydin B. Resorting to internet: A look at university students' problematic internet use through meaning in life, self-efficacy and self-esteem. *Journal of Human Science*, 2017; 14 (2), 1938-1950.
 21. Berte D Z, Mahamid FA, Affouneh S. Internet addiction and perceived self-efficacy among university students. *Journal of Mental Health and Addiction*, 2021; 19, 162-176.
[10.1007/s11469-019-00160-8](https://doi.org/10.1007/s11469-019-00160-8)
 22. Błachnio A, Przepiórk A, Durak E, Durak M, Sherstyuk L. The role of self-esteem in Internet addiction: a comparison between Turkish, Polish

- and Ukrainian samples. *The European Journal of Psychiatry*, 2016; 30(2), 149-155.
23. Berte D Z, Mahamid F A, Affouneh S. Internet addiction and perceived self-efficacy among university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 2021; 19, 162-176. <https://doi.org/10.1007/s11469-019-00160-8>
24. Du Z, Zhang X. Analysis of the mediating effects of self-efficacy and self-control between physical activity and Internet addiction among Chinese college students. *Frontiers in psychology*, 2022; 13, 1002830. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1002830>
25. Hansen M J, Palakal M J, White L. The Importance of STEM Sense of Belonging and Academic Hope in Enhancing Persistence for Low-Income, Underrepresented STEM Students. *Journal for STEM Educ Res* (2023). <https://doi.org/10.1007/s41979-023-00096-8>
26. Jun S, Choi E. Academic stress and Internet addiction from general strain theory framework. *Computers in Human Behavior*, 2015; 49, 282-287. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.03.001>
27. Yang S, Guan H, Tang Y, Wang H, Cao N. The Relationship between daily stress and Internet addiction of boys from the higher vocational college: The regulating role of social support. *International Conference on Education Technology and Management Engineering, Lecture Notes in Information Technology*, 2012; 16(3), 16 - 17. <https://jsr-p.isfahan.iau.ir/article/539411.html?lang=en>
28. Hassanzadehd R, Beydokhti A, Rezaei A, Rahaei F. A Study of Relationship between Internet Addiction and Academic Achievement and Learner's Personality Features. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 2012; 3(1), 95-107. <https://ictedu.sari.iau.ir/article/631857.html?lang=en>
29. Rohani F, Tari S. A Study of the Relationship between the Rate of Addiction to Internet with Academic Motivation and Social Development among High School Students in Mazandaran Province. *Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 2012; 2(2), 19-34. <https://ictedu.sari.iau.ir/article/631381.html?lang=en>
30. Shen C-X, Liu R-D, Wang D. Why are children attracted to the Internet? The role of need satisfaction perceived online and perceived in daily real life. *Computers in Human Behavior*, 2013; 29(1), 185-192. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.08.004>
31. Calvo-frances F. Internet Abusive Use Questionnaire: Psychometric properties, *Computers in Human Behavior*, 2016; 59, 187 -194. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.01.038>
32. Sohrabi Shegeftia N, Samani S. Psychometric properties of the academic hope scale: Persian form. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2011; 30, 1133 - 1136. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.221>
33. Snyder CR. "Hope Theory: Rainbows in the Mind". *Psychological Inquiry*, 2002; 13(4), 249-75. [10.1207/S15327965PLI1304_01](https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1304_01)
34. Cole B P, Ingram P, Dye A, Molloy S, Singley D B. Development and validation of the Hope for Parenting Scale. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*, 2021; 10(2), 124-135. <https://doi.org/10.1037/cfp000164>
35. Berzonsky M D. Identity style and coping strategies. *Journal of personality*, 1992; 60(4), 771-788.

- [10.1111/j.1467-6494.1992.tb00273.x](#)
36. Ghazanfari A. A Study of the reliability and validity of Identity Style Questionnaire (ISI - 6G). *Foundations of Education*, 2004; 05(1), 1-24. [10.22067/FE.V5I1.1824](#)
37. Jinks J, Morgan V. Children's perceived academic self-efficacy: An inventory scale. *The Clearing House*, 1999; 72(4), 224-230. <https://doi.org/10.1080/00098659909599398>
38. Jamali M, Noroozi A, Tahmasebi R. Factors Affecting Academic Self-Efficacy and Its Association with Academic Achievement among Students of Bushehr University Medical Sciences 2012-13. *Iranian Journal of Medical Education*, 2013; 13(8), 629-641. <http://ijme.mui.ac.ir/article-1-2638-en.html>
39. Weinstein A, Dorani D, Elhadif R, Bukovza Y, Yarmulnik A, Dannon P. Internet addiction is associated with social anxiety in young adults. *Annals of clinical psychiatry: official journal of the American Academy of Clinical Psychiatrists*, 2015; 27(1), 4-9. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25696775/>
40. Young K S. Internet addiction: the emergence of a new disorder. *Journal of Cyber Psychology and Behavior*, 1998; 1(3), 237-44. <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237>

